

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 9. julija 1935.

Štev. 76.

Kdaj nas bodo izučile izkušnje

Naša notranja politika je zopet enkrat zaplavala v nejasne vode in kar verjetno je, da bomo prišli tja, kjer smo bili pred približno desetimi leti. V tej ugotovitvi na vse zadnje ne bi bilo nič hudega, če bi bilo vsaj nekaj jamstva, da bomo dobro uporabili težke izkušnje, ki smo jih plačali v teh desetih letih. Toda nevarnost je, da bodo te izkušnje zaman in da zopet od samih dreves ne bomo videli gozda pred sabo, da bomo zopet iz same želje, da kar čez noč dosežemo paradiz, pustili, da trajajo še dalje vse napake in vsa zla, nad katerimi tako silno trpimo. Kakor še vedno dosedaj, bomo v skrbi samo za največja vprašanja pozabljali še nadalje na ona manjša vprašanja, od katerih pa vsak od nas vsak dan trpi in ki so glavni vzrok, da ne pridemo iz sedanje stiske.

Skoraj odveč je že naštevati vsa ta manjša vprašanja, nad katerimi neprestano trpimo, ker so bila naštetja že tolikokrat, da jih vsak od nas že zna na pamet. Tako vemo, da ne nastaja narodni kapital, ker so najbolj dobičkanosna velika podjetja v rokah tujcev in gre čisti dobiček v obliki obresti za dolgeve in tudi na drug način v tujino. Vemo, da ni višina delavskih mezd v teh podjetjih v nobenem razmerju z dobičkom, ki ga imajo od podjetja njegovi tuji lastniki in da je zato tudi kupna moč delavstva neznatna, kar zopet uničujoče vpliva na vse naše gospodarske življenje. Vemo, da prihaja mnogo preveč tujih potnikov v deželo, kar ne pomeni le manj zaslužka za naše domače potnike temveč tudi novo zmanjšanje narodnega imetja. Naj zadostuje tu le konstatacija, izrečena to nedeljo na zboru knjigarnarjev v Zagrebu, da so tuji potniki samo v enem letu prodali v Jugoslaviji tujih knjig za 60 milijonov Din.

Vemo nadalje, da silno trpimo, ker ni naša uprava v redu in da dostikrat podjetja ne pridejo naprej samo zaradi upravnih nerodnosti. Tudi o tej stvari ni treba na široko razpravljati, ker je preveč znana, omenimo naj le razne komisije, ki postajajo že čisto samo po sebi razumljive stvari, a ki neznosno obremenjujejo posamezna podjetja. Zamotani davčni predpisi, vedno menjavanje režimov, pomanjkanje stalnosti in zato podlage za dobro kalkulacijo, vse to so nadaljnje ovire, da ne pridemo naprej. Če k temu prištevamo še razne posledice krize, kakor padec kmetijskih cen, redukcijo uradniških plač, zastoj na denarnem trgu, nazadovanje vsega poslovnega prometa, a kljub temu zvišanje davčnih bremen, potem moramo le ugotoviti, da so vse te malenkosti, ki za prizadetega poedinca niso nikake malenkosti, glavni vzrok, da ne pridemo naprej.

Zato pa bi bil tudi že čas, da bi se pred vsem začeli lotevati reševanja teh vprašanj, da ustvarimo solidno gospodarsko bazo za vse in za vsakogar. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi že enkrat imeli eno instanco, ki bi se temeljito bavila z vsemi pritožbami o napakah, ki se dogajajo, in ki bi tudi skrbela, da se začno te napake odpravljati. Če resna gospodarska organizacija opozori na to ali ono napako, potem vendar ne gre, da se njeno opozorilo ne upošteva, da ona govori le zidu. Na vse zadnje bodo ljudje izgubili vsako dobro voljo, da sodelujejo in ne bodo niti opozarjali. Ves dragoceni kapital, ki ga pomeni zasebna iniciativa, bi bil potem zaigran.

Baš sedaj imamo zopet žalostno priliko, da moremo ugotoviti, kako pri nas zvoedeni tudi najbolj koristna iniciativa. Avstrija ne dopušča svojim turistom potovanja v Jugoslavijo. Vsi vemo, da pomeni to za nas velikansko škodo. A mine dan za dnevom, a z naše strani se še ni nič pravega zgodilo, da se zaščiti naš tujski promet. In podobnih konstatacij bi mogli napraviti vsak mesec in ne samo ene.

Ne gre, da kar naprej trpimo napake, ki jih vsi poznamo. Enkrat se moramo že dokopati do te energije, da začnemo te napake odpravljati. Ne sme obveljati krilatica: režimi se menjavajo, napake ostajajo.

Državni kongres knjigarnarjev

Največjo škodo delata nesolidna konkurenca in nelegalno poslovanje — 60 milijonov Din je šlo v enem letu za knjige v tujino

V Zagrebu so dne 7. t. m. zborovali knjigarnarji iz vse države in po poročilu uprave Zveze knjigarskih organizacij obravnavali vsa strokovna vprašanja. Na zborovanju je bilo zastopanih 1200 knjigarnarjev s 33 delegati, predsedoval pa je predsednik Zveze Schwentner iz Ljubljane.

Uprava je poročala o svojih dosedanjih ukrepih proti nesolidni in nelegalni konkurenci, ki sta glavni oviri knjižne trgovine; doslej še ni dosegla uspehov. Največ škodojevo agenti, ki delujejo kljub prepovedi še nadalje na nedovoljen način, zlasti pa oni iz tujih držav, s katerimi imamo trgovinske pogodbe. Ti so nabrali v naši državi za 60 milijonov dinarjev naročij v enem samem letu.

Zagrebski trgovci so zlasti obsodili prodajanje in izdajanje knjig, ki ga vodijo šolski nadzorniki s pomočjo učiteljstva. Ostro so nastopili tudi proti posredovanju Avale pri uvozu časnikov, kar naj rajši pusti trgovcem samim, da se zalagajo po svojih poslih. Tako bi se popust knjigarnarjem zvišal na 30 do 40 odstotkov, dočim je zdaj le 17%. Dalje so nastopili proti založbam, ki vabijo na naročanje po nižjih cenah direktno v prostorih zaloge in na prednaročbo. Trgovci Najfeld je mnenja, da spada to v nelegalno konkurenco in naj uprava nastopi v tej smeri po zakonu.

Za vse knjigarne je zelo važno vprašanje popusta pri šolskih knjigah in učbenikih, ki je doslej nezadosten in naj se poviša, ostanek izvodov pa naj se vrača založbi. Izbran je bil odbor, ki naj do novega šolskega leta doseže povišanje popusta vsaj na 20 odstotkov.

Delo za domačo knjigo

Kongres se je bavil podrobno z uvedbo tedna knjige v vsej državi in sprejel predlog, ki poziva k sodelovanju tudi državna in samoupravna oblastva. V tednu knjige se bo na posebni razstavi prikazoval film, kako nastane knjiga, prirede naj se pred-

Fr. Zelenik:

Kako je že bilo?

Gospodarske razmere niso danes kaj pri- da. Denarni trg je popolnoma zamrznil, na blagovnem trgu ni tistega življenja, katerega si želimo in kakršnega smo bili vajeni v dobrih časih. Denarja ni dobiti nikjer, vsaj ne za daljšo dobo in za stara posojila se mora plačevati po zaslugi oblasti sedaj samo 8% obresti. Tujih posojilcev ni na našem trgu, ker tudi v tujini ni ljudi, ki bi danes posojali denar.

Zato pa se bavljajo na vse pretege in vsepovsod, v vsem se išče krivda in tako rado se trdi, kako se nam je svoj čas dobro godilo.

Toda tisto spominjanje na dobroto svojega časa ni kaj upravičeno. Ni potrebno ozirati se daleč nazaj v preteklo čase samo do leta 1911 do 1913 pojdemo nazaj, pa bomo ugotovili, da v navedenih letih niso bile gospodarske razmere nič boljše od današnjih. Rad bi rekel in lahko bi rekel, da so bile takrat razmere še slabše, če upoštevamo, da ni bilo pred njimi tako težkih dogodkov, kakor je bila svetovna vojna z vsemi svojimi strašnimi opustošenji. Takrat smo bili v stari državi, v Avstriji, medtem ko smo danes v mladi državi, porojeni v svetovni vojni z vsemi njenimi strašnimi posledicami in razen tega smo morali v tej mladi državi začeti vse iz početka.

Seveda mi Slovenci smo takrat pomenili v gospodarstvu prav malo, v politiki pa še manj, nismo imeli besede ne v enem ne v drugem, borili smo se le za dvojezične kazipote in take stvari. V višjem uradniškem staležu je bilo malo naših ljudi in od teh je za šmenta malo napredovalo, zato pa smo si po prevratu privoščili celo kopo dvornih svetnikov.

Izkušnje, ki smo jih občutili v teh 10 letih, naj nas že enkrat izpametujejo in ne prezirimo v skrbi za ona velika politična vprašanja onih malih vsakdanjih, ki so pa pogoj za rešitev velikih.

vanja, avtorji pa bi ob tej priložnosti dali svoje avtograme, da se tako občinstvo čimbolj seznanji z njimi in zainteresira za njihova dela. Priredi pa naj se razstava v vsakem kraju in se sestavi katalog srbskih, slovenskih in hrvaških knjig.

Vprašanje organizacije

O vprašanju, ali naj se osnuje prisilna organizacija, je kongres sklenil, naj bodo združenja obvezna in banovinska, in so se zato izpremenila dosedanja pravila Zveze v smislu zakona.

Med važnimi ukrepi zveze je bila sestavitve načrta za knjigarniško uredbo, ki bo uprava predložila odločujočim mestom. Po tem predlogu se zahteva za otvoritev lastne knjigarne izobrazba štirih razredov gimnazije, triletna vaješka doba in triletna sodružniška doba. Matura oprosti vaješke dobe. Razen tega mora knjigarnar znati en tuj jezik in napraviti strokovni tehnični izpit iz knjigarstva, tiskarstva in slovstva.

Zveza bo še nadalje izdajala svoje glasilo »Knjižarski glasnik« in »Bibliografijo«, ki se je izkazala za nujno potrebno, ker se druge ustanove, ki imajo celo posebne fondove v ta namen, ne potrudijo za registracijo izdati.

Referirali so o posebnih vprašanjih še gg. Prestinč, Popović in Petrič in je kongres sprejel vse predloge, naker je bil izvoljen novi upravni odbor, v katerem so gg. N. Živković, A. Ivanović, S. Beneš, M. Brajer, vsi iz Beograda, L. Schwentner iz Ljubljane, A. Mocnaj iz Novega Sada, A. Petrič iz Splita, S. Pinto iz Sarajeva, Ivo Kugli, dr. V. Prestini, G. Trpinac in Krešimir Gros iz Zagreba; v nadzorni odbor pa so izvoljeni A. Popović iz Beograda, L. Primčič iz Ljubljane, L. Mišič iz Novega Sada, J. Studnička iz Novega Sada in G. Čelac iz Zagreba.

Naslednji kongres bo v Novem Sadu, da se počaste srbske Atene, ki so si pridobile zgodovinskih zaslug za našo knjigo.

kot pa leto dni prej. Stanje slovenskih denarnih zavedov (hranilnic) takrat »Trgovski list« namenoma ni objavljalo, če ni bilo v vsakem pogledu ugodno.

Vse tu navedene vrednostne številke pomenijo zlato vrednost. Če bi jih preračunili v darajno papirnato vrednost, bi dobili ogromne številke.

Komaj 22 ali 23 let je preteklo, kar so se trezni gospodarski krogi hudo pritoževali radi slabe gospodarske zakonodaje in politike. Seveda se takrat ni smelo tako pritoževati, kakor se sme danes, ker bi bilo nepatriotično. Danes seveda mnogi z naslado plujejo v lastno skledo.

Takrat je bil potreben novi kazenski zakon, potreben je bil novi konkurzni red, posebno pa nove določbe o prisilni poravnavi radi zaščite poštenega upnika. Trgovski zakon je bil že hudo zastarel z ozirom na moderne gospodarske oblike. Takrat se veljavno akcijsko pravo je bilo za staro šaro in je naravnost oviralo ustanavljanje novih akcijskih družb, saj sta se od leta 1878 pa do leta 1913 ustanovili samo 302 delniški družbi, kar je za to dolgo razdobje manj kot malo.

Administrativni postopek je bil strašno neokreten, državni zbor pa ni zmogel resnega dela. In vse to je bilo v stari, sedaj pokojni Avstriji. Gospodarske razmere so tedaj bile zelo neugodne.

Nekaj pa takrat ni bilo, kar je danes. Hranilne vloge so se takrat vseeno dobivale iz denarnih zavodov, čeravno so tudi delali sitnosti in ovire, ali dobile so se le. Danes pa denarni zavodi ne dajo ničesar in kak reven vlagatelj lahko poginja od gladi.

Te navedbe zadostujejo, da nam pokažejo, da ni preteklo ravno veliko let, ko smo preživljali težke gospodarske čase, ko trgovina ni imela nič lepših časov od današnjih. Toda hitro pozabljamo, ne spominjamo se 22 ali 23 let nazaj, pač pa zabavljamo danes vseprek in obdolžujemo vse.

Kar sem do sedaj povedal, odgovarja popolnoma naslovu tega članka. Dodal bom še nekaj kar bi sicer spadalo pod drugačni naslov, ali vseeno dodajam temu članku v mnenju, da mu ne jemlje njegove vrednosti, vsaj ne tiste, katero mu prisojam jaz.

Ne smemo se tolažiti s takimi ugotovitvami težkih neprilik preteklih časov, ne smemo reči, da bo prešlo, kakor je prišlo ali da je Bog dal in bo Bog tudi vzal. To bi bilo tako napačno, kakor je napačno naše današnje zabavljanje na vse strani in obtoževanje vsakogar, izvzemši samega sebe.

Kljub temu, da je naša država mlada, bi lahko bilo v njej mnogo boljše, kakor je v resnici. Toda, kdo je tega kriv? Kakšna narodna zastopstva, narodne skupščine, pa smo imeli od početka pa do malo let nazaj? Kaj in kako so delale? Ali je bila in je gospodarska politika in zakonodaja na višku? Ali državljani sami ne delamo potežkoč in ovir gospodarskemu razvoju, ali sami ne pobijamo svojega blagostanja, ali nismo sami sokrivi današnjega stanja?

Zgoraj sem povedal, da je pred 23 leti znašala razlika med aktivno in pasivno obrestno mero 1 in ¼, odstotka in da so banke takrat imenitno zaslužile.

Danes pa je razlika 4 do 6% in vendarle banke nikamor ne morejo, vsaj trdijo tako. Pa so bili časi, ko je znašala razlika 8 do 18 in še več odstotkov. V splošnem je dobil vlagatelj za vlogo 5 do 6%, le prav redki so dobili kaj več, banke pa so jemale za denar 14 do 24 in več odstotkov, kar lahko dokažem, če bi kdo skušal zanikati. Tu so morali biti ogromni dobički! Kje so ti dobički, kam so izginili? Kako je sedaj mogoče, da je nastal tako strašno težaven položaj, kakršen svoj čas ni bil znan, četudi so takrat varčevalci v veliki meri dvigali in porabljali svoje prihranke.

Uvedla se je zaščita denarnih zavodov, uvedla zaščita kmetovalcev in s tem spravili drugi krogi v velike neprilike.

Tem vprašanjem posvečamo veliko premalo pozornosti, kakor so trgovski krogi premalo nastopili, ko se je pisalo tudi mnogo neresnega in neresničnega o potrebi zaščite kmetovalca.

Razmišljajmo in razpravljajmo, kako bi se odpravile neugodne prilike, kolikor je to mogoče v mejah naše države in tudi naše volje po resnem delu!

Ali naj bo letošnji eksport katastrofa?

Približujemo se izvozni seziji in še noben izvoznikar ne ve, kaj bo z izvozom, pa čeprav bi se odločilni činitelji že morali pripravljati na izvoz.

Letošnja žetev najbrže ne bo rekordna, pridelalo pa se bo dovolj deželnih pridelkov, ki jih bo treba spraviti v tujino na trg. Vprašanje je, kam?

Naši običajni tuji odjemalci, kakor Avstrija, Italija, Švica, Češkoslovaška itd. do sedaj niso pokazali posebnega zanimanja za naš letošnji agrarni presežek, zlasti ne za onega, ki se izvaja iz Dravske banovine, razen tega pa omenjene države ne plačajo tistih cen, da bi mogel naš izvoznik uspešno eksportirati.

Edina uvozna država naših pridelkov, ki rabi velike količine in se dosežejo tudi primerne cene, je Nemčija. Z Nemčijo imamo pa zaradi visokega aktivnega klirinškega salda velike plačilne težkoče, ker mora naš eksport čakati na svoj denar po 5 do 6 mesecev ter se mu na ta način onemogočuje delovanje zbog pomanjkanja denarja.

Že v prošli sezoni so izvozniki Dravske banovine z velikim naporom vzdržali trgovinske zveze z Nemčijo, morali so pa vseeno v veliki večini že 2 do 3 mesece pred koncem sezijske prenehati z izvozom, ker niso imeli radi prenehanja dejstev zadostnih finančnih sredstev in ker jim niso priskočile na pomoč niti državne, še manj pa privatne denarne ustanove.

Z dobro voljo in razumevanjem odločujočih činiteljev bi se mogla ta ovira nekako premostiti, kakor jo olajšujejo v vseh naših sosednjih državah tako, da terjatve eksporterjev iz kliringa lombardirajo s 50 do 90 %. Pri nas se pa tako ne dela. Privatnim bankam se z nadrejenih strani prepoveduje dajati izvoznikarjem tozadevne predujme na že pri Narodni banki vplačane zneske. Iz tega je razvidno, da hoče Narodna banka sama kontrolirati in regulirati plačila iz kliringa.

Narodna banka je sicer v početku dajala, odnosno dovoljevala lombard na klirinške terjatve, pozneje jih je tudi odkupila s 3 do 11 % odtegljajem, kar pomeni, da je moral naš izvoznikar v silii plačati za predujm ali odkup ca. 22 do 24 % obresti pro anno. Kateri eksporter pa more to prenesti, zlasti še, ko ni mogel tako visokega odtegljaja že preje vkalkulirati v ceno. Pa četudi bi to storil, ne bi našel nikjer odjemalca, ki bi mu plačal tako visoko ceno. V normalnem trgovskem poslovanju je zakonita obrestna mera 6 % letno. Narodna banka je sicer skušala opravičiti ta svoj postopek, da vsebuje plus njenega odtegljaja nad menično eskomptno mero 5 1/2 %, letno — riziko-premijo. To pa ne more obveljati, ker marka še do danes ni padla in imata oba klirinška partnerja možnost, da se obračunski tečaj od primera do primera fiksira. Da je tako, dokazuje dejstvo, da se je na ta način delalo, odnosno dogo-

Avstrijske ovire našemu tujskemu prometu

V Zagrebu so začele vse gospodarske in tujsko-prometne organizacije odločen boj, da se odpravijo avstrijske ovire za potovanja avstrijskih turistov v Jugoslavijo. Dne 5. t. m. je bil v ta namen v Zagrebu sestanek zastopnikov Zveze kopališč Jugoslavije, Zveze gostinskih obratov in turističnega odseka trgovsko-industrijske zbornice. Na sestanku se je podrobno razpravljalo o položaju našega tujskega prometa po izdaji avstrijskih prepovedi za potovanja v Jugoslavijo. Vsi dosednji storjeni sklepi za odpravo teh omejitev so bili na sestanku odobreni. Nadalje se je zahtevalo, da odločilni krogi takoj store potrebne korake, da se nove omejitve odpravijo, ker je tujška sezona na višku in bi vsako odlašanje pomenilo veliko gospodarsko škodo. Če ta apel ne bi imel zaželenega učinka, bo sklicana nova konferenca, ki bo še bolj energično nastopila v obrambo našega tujskega prometa.

Dobro bi bilo, da bi tudi pri nas zainteresirane organizacije enako energično nastopile v obrambo našega tujskega prometa.

Izjava avstrijskega zunanjega ministra

Avstrijski zunanji minister baron Berger-Waldenegg je dal v razgovoru z novinarji nekatera pojasnila glede avstrijskih omejitev za potovanja v Jugoslavijo. Med drugim je dejal, da ni res, da bi prišla zadevna prepoved kar čez noč. Avstrijska vlada, da je že pred tremi meseci zahtevala

vorilo pri pogajanjih z Nemčijo v minulem letu pri izvozu koruze.

Pa tudi odkup že vplačanih klirinških terjatev v Nemčiji je v zadnjem času Narodna banka ustavila, medtem ko daje kredit na te že vplačane klirinške terjatve, do višine 50%, to pa le onim, ki si jih sama izbere. Razen kritija s klirinško terjatvijo pa zahteva Narodna banka od eksporterja še enega ali več dobrih žirantov. Vprašanje je tudi, kdo je danes Narodni banki zadostno dober, da dobi posojilo, na drugi strani pa je zopet vprašanje, kako dobiti dandanes kar zavoljo usluge podpisnika, odnosno meničnega žiranta.

Človeku se vsiljuje nehote misel, da namerava država s takim postopanjem Narodne banke forsirati izvoz naših deželnih izvoznih pridelkov samo po privilegiranih izvoznih družbah, katerim stojijo dovoljna sredstva in v vsaki višini na razpolago, ali pa naj samo določena vrsta trgovcev in akcijskih družb, ki imajo po vseni kontinentu svoje finančne zveze in ki nimajo več v določenih državah svojega izkoriščevalnega monopola, obvladujejo naš eksport; domači stari izvoznikarji, ki bi imeli dovolj sredstev pri normalnem poslovanju, pa naj izginejo iz pozorišča?

Umevno je, da je pri teh vladajočih razmerah vsak izvoz v Nemčijo nemogoč, kar bo imelo za posledico, da bo naš kmet še bolj nezadovoljen, kakor je že itak. Kmet danes zopet prihaja k trgovcu in eksporterju po predujme, da more svojo žetev pravočasno spraviti pod streho, da plača delavce in da preživi čas, dokler svojih pridelkov ne vnovči. Vprašamo se, kateri izvoznikar more danes dajati kmetu-producentu predujme, ko ima sam prazne žep, svoj denar pa v kliringu?

Eksporter je posredovalec med domačim producentom in direktno ali indirektno med inozemskim konsumentom. Edini on nosi ves kvaliteten, kvantitetni in valutni riziko. Eksporter danes ne more ta riziko fiksno vkalkulirati in koliko je poslov, ki jih mora z deficitom zaključiti, samo radi težkoč, ki jih ima v smislu gornjih navedb. Namesto izvoznih premij, ovire povsod.

Ako trajajo te razmere še naprej, mora priti v tekoči sezoni do katastrofe.

Pomagalo se bo kmetu materialno pa edino na ta način, da se država z vso vne- mo zavzame za čim uspešnejšo prodajo njegovih pridelkov in za dosego čim višjih cen, ne pa s problematično kreditno zaščito. To se bo doseglo z brezhbitnim in pospešenim izvozom.

Dolžnost vseh novo izvoljenih poslancev je, da prisostvujejo anketi, ki bo sklicana od eksporterjev Dravske banovine in kjer se bodo stvarno in točno premetirala vsa ta vprašanja, ter da potem zavzamejo na odločilnih mestih v svrhu odprave vseh nepotrebnih ovir pri izvozu odločno stališče.

pogajanja za ureditev tujskega prometa. Avstrijska vlada je opozorila jugoslovansko vlado, da nastane čisto nemogoč položaj, če dovoli potovanje v Avstrijo samo onim jugoslovanskim državljanom, ki dokažejo, da so plačali vse davke. V trgovinski bilanci da je danes Avstrija pasivna z Jugoslavijo za 45 milijonov šilingov. Avstrija ni mogla več čakati, ker je že predolgo čakala. Če bi bila Jugoslavija pripravljena, da odpravi vizum, bi tudi Avstrija to storila v 24 urah. Če Jugoslavija želi, da pridejo tisoči avstrijskih turistov v Primorje, naj odpravi vizum in avstrijski turisti bodo mogli neovirano iti v Primorje. Minister je končno izjavil, da ni res, da bi bila avstrijska vlada proti temu, da bi potovali avstrijski turisti v Jugoslavijo.

Po tej izjavi avstrijskega zunanjega ministra bi bilo na vsak način želeli, da bi se izjavila tudi naša vlada in da ne bi po nepotrebnem z odlašanjem rešitve zapravljali milijone, ker bi puščali, da mine glavna sezona brez gostov iz Avstrije.

Za poglobitev trgovinskih zvez z Brazilijo

V S. Paulo se je osnovala tvrdka »Yugo-Agencia, LTDA«, ki bo služila poglobitvi gospodarskih odnošajev med Jugoslavijo in Brazilijo. Tvrdka sprejema blago v komisijo, konsignacijo in na lastni račun. Prevzema tudi zastopstvo naših tvrdk, ki želijo razpečavati svoje blago v Braziliji. Zlasti opozarja tvrdka, da se peča z izvozom konzerviranega ananasa, ki bi ustregel našim potrebam tako po ceni, kakor tudi po kvaliteti. Naslov tvrdke je: Yugo-Agencia, LTDA, S. Paulo (Brasil) Caixa Postal 1723.

† Marija Perdanova

V visoki starosti je umrla v ponedeljek popoldne v Ljubljani gospa Marija Perdanova, vdova po pok. trgovcu in predsedniku Zbornice za TOI, gosp. Ivanu Perdanu. V vsej Ljubljani je vest o smrti blage pokojnice bolesto odjeknila, saj je bila plemenita pokojnica znana po svojem vzorno lepem značaju in po svojem vedno dobrotnem srcu. Bila je to gospa, ki je imela vedno odprto roko za ljudi v stiski in vedno odprto srce za vse dobro in lepo. Pri tem pa je bila za sebe skrajno skromna, živela vsa svoji rodbini in čeprav po svojem socialnem položaju med prvimi, je le tiho, a zato zvesto opravljala svoje dolžnosti do naroda in družbe.

Rojena l. 1852. v Blanci pri Brežicah kot hči odločnega narodnjaka in poštenjaka Lenčka, na čegar domu so bili eni prvih slovenskih taborov, je bila tudi Marija Perdanova vedno odločna narodnjakinja in njena hiša vedno vzgled narodne hiše. L. 1871. se je poročila z uglednim ljubljanskim trgovcem Ivanom Perdanom, ki je bil tudi predsednik naše Zbornice in nekaj časa tudi deželni poslanec. Ni pa niti pokojnici prizaneslo življenje s svojimi udarci. V najlepši moški dobi ji je umrl mož, nato pa tudi oba sinova, ki sta oba uživala v ljubljanskem trgovskem in gospodarskem svetu največji ugled. Ostala ji je le njena hčerka edinka Marjanca, ki se je poročila z veletrgovcem g. Ernestom Hiengom, našim uglednim lesnim strokovnjakom in španskim konzulom v Ljubljani.

ln sedaj je dopolnila dobra in plemenita gospa svojo življensko pot, ki je bila vsa posvečena blagru svoje rodbine in pomoči bližnjemu. V hvaležnem spominu jo bo zato ohranila Ljubljana in vsi, ki so jo poznali. Slava njenemu spominu, naše iskrene in globoko sožalje pa vsem žalujočim!

O glavni skupščini sreskega Združenja trgovcev v Celju

Ob priliki glavne skupščine Združenja trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Smarje pri Jelšah v Celju, ki je bila dne 25. junija v Celju, je podal k poslovnemu poročilu predsednik nadzornega odbora g. Maks Cukala prav obširno in v podrobnosti izdelano nadzorstveno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je nadzorni odbor Združenja pregledal vse poslovanje Združenja, zlasti poslovanje finančnega značaja, pri čemer je našel nadzorni odbor vse vknjižbe skladno s prilogami, tako da je nadzorni odbor sklenil predlagati obnemu zboru, da se podeli upravi razrešnica, ki je bila tudi soglasno sprejeta. Za vestno poslovanje nadzornega odbora se je glavna skupščina oddolžila z viharim odobravanjem.

Konstitucija uprave Združenja: Na seji uprave Združenja od 1. julija se je uprava konstituirala takole: Predsednik Viktor Piliš, trgovec iz Zalca; 1. podpredsednik Ludovik Košir, trgovec iz Prekope; 2. podpredsednik Alojz Preaz, trgovec iz Rogatca; 3. podpredsednik Matija Goričar, prostovoljni član iz Mozirja.

Na isti seji je uprava s pooblastili obnega zbora predelala izvedbo proračuna za leto 1935, pri čemer se je proračunska postavka potrebnim, sprejeta na obnemem zboru, znižala od Din 129.844.— na 121.600.— Za uravnovešanje proračuna so bile izvedene vse možne redukcije do skrajnosti.

Knjigovodski tečaj za mizarske obrtnike in pomočnike v Ljubljani

Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi v Ljubljani poseben knjigovodski tečaj za mizarsko stroko. Tečaj bo pod vodstvom profesorja Tehniške srednje šole Ivana Lenarčiča, počen s 14. julijem skozi deset tedelj, vsakokrat dopoldne od 8. do 12. ure v prtiličju Tehniške srednje šole (vhod iz Murnikove ulice). Udeležbe se ga absolventi letošnjega risarskega tečaja, pripuste pa še tudi drugi obrtniki in pomočniki, ki bi želeli obiskovati ta tečaj. Predelalo se bo knjigovodstvo s posebnim ozirrom na mizarsko stroko, dalje menica, denarni promet z bankami in pošt. hranilnico in trgovska korespondenca. Absolventi risarskega tečaja in drugi, ki bi želeli obiskovati knjigovodski tečaj, naj se prijavijo najkasneje do 13. julija z dopisnico na Zbornico TOI. 14. t. m. pa naj pridejo ob tri četrt na 8 v učilnico. Pristojbina znaša za udeležence po Din 50.—, revnejšim udeležencem in brezposelnim pomočnikom pa se na posebno prošnjo ta pristojbina zniža ali pa popolnoma odpusti.

Občni zbori

Prekmurska banka d. d. v Murški Soboti bo imela 61. občni zbor dne 16. julija ob dveh popoldne v svoji posvečovalnici.

Politične vesti

Sobotna seja Narodne skupščine je bila mestoma zelo burna. Vložena je bila cela vrsta interpelacij, tako posl. Milana Božiča, da se odpuste iz drž. službe vsi anacionalni elementi ter o izgonu iz države vseh tujcev iz onih držav, ki so se nam pokazale neprijateljske. Za obe interpelaciji je izjavil dr. Stojadinović, da sprejme nujnost. Prav tako je izjavil tudi glede interpelacije Voje Lazića zaradi prenizkih cen kmetskih pridelkov.

Na zborovanju bosanskih radikalov je poročal v imenu glavnega odbora stranke dr. Laza Marković. Dejal je, da so radikali za enotnost in nedeljivost države, za sporazum s Hrvati in za zvezo z dr. Korošcem in dr. Spahom, ki sta oba priznala Aco Stanojevića kot šefa nove Jugoslovanske zajednice. Radikali so za sedanjo vlado in njihov zastopnik v vladi je bivši beograjski podžupan Bobić.

V skupščini se ustanavlja klub vladnih poslancev, v katerega se je dosedaj prijavilo že okoli 200 poslancev. Vlada pa računata s tem, da bo štel klub 240 poslancev.

Dr. Maček je izjavil, da je popolnoma nezadovoljen z vladno deklaracijo, ker pomeni samo nadaljevanje politike vlade g. Jevtića. Njegova skepsa proti vladi dr. Stojadinovića da se je izkazala kot pravilna.

Vodstvo Hrvatske seljačke stranke objavlja, da ne bo priredilo nobenih shodov, ker jih ne potrebuje, ker narod itak ve, kako se mora ravnati v sedanjih političnih situaciji. »Stolz lieb ich den Spanier« bi dejal Nemeč.

Bivša demokratska stranka, ki jo je vodil Ljuba Davidović, namerava izpremeniti svoj program ter opustiti svoje centralistično stališče.

Voja Lazić, ki smuje sedaj svoj zemljoradnički klub, je izjavil, da se ne more pridružiti J. Jovanoviću, ker je ta federalist, on in njegova zemljoradniška skupina pa ostane zvesta svojemu centralističnemu programu.

Pravosodni minister dr. Auer je dobil od ministrskega sveta pooblastilo, da more podpisati konkordat s sv. stolico in bo v ta namen odpotoval v Rim.

Italija je bajje pristala na to, da se obnovi habsburška monarhija. Iz Pariza zatrjujejo, da je Francija proti tej obnovi in da je Francija v tem vprašanju istega mnenja, ko Mala antanta. Češkoslovaški listi poudarjajo, da je bilo na sestanku Male antante v Ljubljani sklenjeno, da odgovore države Male antante na poskus restavracije Habsburžanov s splošno mobilizacijo.

Mussolini je pri reviji divizije 3. januarja dejal, da: »Mi, vlada in narod imamo obveze za vojno in odločeni smo, da jo vodimo do konca.«

Mussolini je po mnenju francoskih listov pristal na povratek Habsburžanov, da si zavaruje hrbet na Brennerju. Vsi francoski levičarski listi ostro pišejo proti povratku Habsburžanov, dočim vsa francoska aristokracija agitira za povratek.

Ne mine dan, da ne bi iz Italije odpotoval parnik z vojsko ali municijo za vzhodno Afriko, ker je Italija svoje transporte zdaj še pospešila.

Ameriška vlada je odgovorila na poziv abesinskega cesarja za pomoč s platično izjavo, ki pač Italiji ne bo niti najmanj škodovala, Abesiniji pa tudi niti najmanje pomagala.

»New York Times« pišejo z ozirom na Rooseveltov odgovor na apel abesinskega cesarja, da varuje Amerika Kellogov pakt, da je prva žrtev konflikta med Abesinijo in Italijo — Briand - Kellogov pakt o nenapadanju.

V najmočnejši francoski trdnjavi Toulon je bil te dni izbran za poslanca komunistični kandidat Bertolini.

Visoki komisar za mesto Gdansk je protestiral proti aretacijam nezadovoljnih narodnih socialistov, ker so te aretacije protustavne.

Predsednik Roosevelt je podpisal socialni zakon, ki je nekako nadomestilo glede delavskih pravic za Niro. Z novim zakonom se priznavajo delavske strokovne organizacije kot upravičene za vodstvo tarifnih pogajanj s podjetji. Nadalje se ustanavlja z novim zakonom delavska zbornica za vso državo, in sicer z velikimi pravicami. Industrianci pripravljajo proti novemu zakonu močan odpor.

Ker je neki šangajski list napadel Japonec, so Japonci zahtevali takojšen razpust kitajske nacionalistične stranke v Šangaju ter odpust nekaterih vodilnih kitajskih uradnikov v Šangaju ter jamstvo, da ne bodo več mogoči podobni časopisni napadi. Vse zahteve Japoncev je kitajska vlada gladko izpolnila.

Denarstvo

Poštna hranilnica v juniju

Hranilne vloge so v Poštni hranilnici narasle v juniju za 8,9 na 792,7 milijona dinarjev. Stevilo vlagateljev je naraslo za 3820 na 336.843. V prvi polovici letošnjega leta so se vse hranilne vloge pri poštni hranilnici dvignile za 74,2 milijona Din, v času od 30. junija 1934 pa do 30. junija 1935 pa za 127,6 milijona Din.

Stevilo čekovnih računov se je povečalo za 114 na 24.969. Promet se je v primeri z majem znižal od 5190,9 na 5134,7 milijona dinarjev. Skupno so dosegle vse vloge v Poštni hranilnici že vsoto 1900 milijonov dinarjev.

Stanje naših aktivnih kliringov

Naš aktivni saldo z Nemčijo se je zopet dvignil, in sicer od 270 milijonov Din dne 26. junija na 286 milijonov dne 3. julija. Tudi aktivni saldo z Italijo je narasel in se dvignil od 53,2 na 63,7 milijonov dinarjev.

V klirinškem prometu z Bolgarsko se je naš aktivni saldo dvignil od 21.000 na 190.000 Din.

Produkcija zlata in srebra v Jugoslaviji se stalno veča

Po podatkih Društva narodov je znašala vsa proizvodnja zlata na svetu lani 723.000 kilogramov. Največ zlata pridobiva Južna Afrika, za njo pa Rusija. Proizvodnja zlata v Jugoslaviji stalno raste. Leta 1926. je znašala vsa proizvodnja samo 240 kg, a je potem vsako leto rastla in dosegla l. 1933. že 2194 kg, lani pa 2219 kg. Vsa vrednost pridobljenega zlata se ceni na 114 milijonov Din.

Se v večji meri se je v Jugoslaviji povečala proizvodnja srebra. Se l. 1929. je znašala vsa proizvodnja srebra v naši državi samo 10.600 kg, a je že prihodnje leto narasla na 17.400 kg. Nato se je dvignila na 51.128 kg, leta 1932. na 62.770 kg, l. 1933. na 122.310 kg in l. 1934. na 129.310 kg. S to proizvodnjo je stopila Jugoslavija že v vrsto velikih proizvajalcev srebra. Na prvem mestu je Mehika z 2,3 milijona kg, nato pridejo Združene države Sev. Amerike, Peru in Japonska, nato pa Nemčija, ki je s 196.660 kg največji producent srebra v Evropi. Drugi največji producent v Evropi pa je Jugoslavija. Vrednost pri nas pridobljenega srebra se ceni na 82 milijonov dinarjev. Skupna vrednost pri nas pridobljenega zlata in srebra znaša torej okoli 200 milijonov Din, od česar imajo glavni dobivci samo tujci, ker smo mi tako nezrečeno pametni, da prepuščamo pridobivanje plemenitih kovin samo tujcem.

*

Avstrijska narodna banka izkazuje za minuli teden dvig deviz za 5,95 na 8207 milijonov. Zlata podloga se je povečala neznačajno na 242,26, povečala pa so se kljub prvemu obveznosti, tako da je ob večjem obloku zlato kritje padlo s 26,73 na 26,59%; skupno kritje se je dvignilo od 35,1 na 35,6%.

Holandska banka je znižala svoj diskont od 4 na 3,5%.

Po izkazu Francoske banke z dne 28. junija se je njena zlata podloga povečala za 247,3 na 71.017 milijonov frankov. Povečal pa se je tudi obtok bankovcev, in sicer za 1.397 na 82.098 milijonov frankov. Vse obveze na pokaz banke znašajo 96.050,6 milijona frankov.

Predsedništvo Banque de France se je odločilo, da zniža diskontno obrestno mero od 5 na 4 odstotke.

Pariška borza je ob koncu prejšnjega tedna beležila nenaden dvig funta in dolarja. Funt se je dvignil v petek od 74,74 na 74,83, dolar pa od 15,107 na 15,14. Zboljšal se je tudi tečaj Amsterdama od 10,2875 na 10,2925. Dolar in funt pa sta se dvignila tudi v Amsterdamu. Pariška borza ima kljub znižanju diskonta mlačen promet.

Češkoslovaški razvidnostni urad za trgovske kredite

Finančno ministrstvo je predložilo odobru za denarstvo osnutek uredbe o evidenci trgovskih kreditov. Po § 4. te uredbe so zavezani registraciji vsi krediti in garancije nad vsoto 100.000 Kč. Izvzeti so krediti z zastavno pravico, reporni krediti in dnevna plačila z rokom do 28 dni. Na zahtevo centrale mora po § 5. vsaka upniška ustanova javiti v dobi dveh mesecev vse trgovske kredite omenjenih vrst 8 dni po dodelitvi.

Ljubljanski vzorčni sejem

Laskavo mnenje uglednega angleškega lista

»The Near East and India«, angleški informacijski tednik za bližnji vzhod in Indijo prinaša poročilo svojega dopisnika, katero v naslednjem posnemamo.

Letošnji vzorčni velesejem v Ljubljani od 1. do 11. junija bi si bil lahko privzel kot vodilo sedaj že znano geslo, ki ga slišimo v vsaki deželi: Kupuj domače blago! Bil je skoraj izključno jugoslovanski sejem. Celo avstrijskih in čeških tvrdk je bilo malo videti, medtem ko so bili v ospredju domači izdelovalci, v mnogih primerih z blagom, ki ga doslej niso izdelovali v tej deželi. V mojih letnih poročilih o tem sejmu sem kmalu začel omenjati rast in napredek tekstilne stroke v Jugoslaviji. Jugoslovansko bombažno blago in umetna svila hitro nadomeščata tuj proizvod na domačem trgu in težko bi bilo najti napake na njih. Volne in volneni proizvodi še niso vedno taki, kakršni bi mogli biti. Avstralske in škotske niti še vedno uvažajo za najboljše volneno blago domače proizvodnje.

Domače industrije so bile nenavadno dobro reprezentirane in zapustile splošen vtis živosti, močnih barv in značilnih vzorcev. Najbolj znamenite so bile razstavnice preprog, kjer je znani tip srbske pirotske preproge našel tekmeča v jugoslovanski perzijski preprogi ročnega dela, ki ni bila prej še nikoli tako vidna. V eni razstavnici so mogli obiskovalci sejma opazovati dve lepi skopeljski deklici, ko sta delali perzijsko preprogo na ročni tkalnici. Dekleti sta nosili tipične turške hlače in tuji obiskovalci so opazili njun svetli tip. Vzorec in barve teh jugoslovanskih perzijskih preprog dajejo nov dokaz o dekorativni naddarjenosti jugoslovanskih domačih obrtnikov. Med domačimi vezeninami so bile dalmatinske bolj fino izvedene in bolj ubrane v barvah, slavonske (hrvaške) pa najbolj svojevrstne v vzorcih in barvah. Klekane čipke iz gorskih vaši zapadno od Ljubljane so reden izvozni predmet teh krajev. Navadno so precej grobe in jih je najbolje uporabiti za oblitje domačega platna, okenskih zaves in podobno. Finejše čipke zelo radi uporabljajo za cerkvene opreme. Slovenske čipke so zelo učinkovite in dobre kakovosti ter se dobro ohranjajo.

Razstava izdelkov domačega hišnega obrta in starin z juga je bila letos večja kakor prej. Toda že nekaj let so se svile iz Peči in Pristine, albanske (arnavtske) vezenine in luksuzni predmeti in majhne bele čipke, ki jih še pred nekaj leti ni bilo videti severno od Dubrovnika, redno prodajali v slovenskih letoviščih vso sezijo. Cel paviljon je zavzel banovinski zavod za domači obrt s posebno razstavo doma tkanega volnenega in platnenga blaga. Nekoč se je slovenski kmet oblačil popolnoma v doma narejeno blago in ob modernem oživljanju tradicionalnega ročnega dela je samo prav, da se posveča slovenskemu tkalstvu primerna pažnja. G. Račič, navdušeni ravnatelj zavoda, mi je sam kazal nitke iz raznih krajev banovine, na roko tkan fris in pletenine in razlagal, koliko je treba še storiti, preden bo ta veja domačega slovenskega obrta tako razvita, kakor bi lahko bila.

Dve bolgarski razstavnici (ročna keramika in izrezljano leseno luksuzno blago) sta napravila izvrstno kupčijo, deloma brezdomno kot poklon narodnosti razstavljalcev. Pred kratkim sem poslušal govor dirigenta enega bolgarskih pevskih zborov, ki so pred časom peli v Jugoslaviji. Govoril je bolgarsko in imel sem dovolj priložnosti, da se prepričam o tem, kar sem že slišal, namreč, da sta si slovensčina in bolgarsčina zelo podobni. Ne gre samo, kakor je eden vaših dopisnikov omenil, za splošno medsebojno podobnost vseh slovanskih jezikov, po kateri lahko razumete, ako veste o čem je govor, vsako peto besedo, a ostale štiri približno uganete. Bolj pravilno bi bilo reči, da vam bodo štiri izmed petih besed jasne in da peto besedo najbrže pravilno uganete. Vsekakor so se ti bolgarski prodajalci izvrstno razumeli s svojimi slovenskimi odjemalci. Posebna

Že v 24 urah

harva, plesira in kermično snazi šboko, klubuko itd. Skrobi in svečelika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

črta sejma je bila ženska obrtna razstava z zelo uspešno modno revijo.

Ostali sejem je imel običajen sestav. Velik paviljon je bil poln lepega pohištva, ki ga izdelujejo v večjem številu malih delavnic, raztresenih po banovini. Avtomobili so kazali moderno točno linijo. Bilo je tudi nekaj kmetijskih strojev, razstava perutnine in kuncev, mlekarški proizvodi, glavno sir, trapistovski likerji, čokolada, lesene igrače in kuhinjske potrebščine iz Dolenjske, bosanski filigran, perilo iz umetne svile, ponekod izredno lepo, in končno razstavica, napolnjena z raznim modnim drobnim blagom, ki ni menda narejeno za nič drugega, kakor da se prodaja po sejmih in potem tako popolnoma izgine kakor »košček nogavice, ki je bil v luknji«.

Previsoke takse pristanišč

Neke splitske tvrdke so prejele pretekli teden obvestilo glede ukrepa Jugoslovanskega Lloydja, da ne bo več sprejemal tovara v domačih pristaniščih. Obvestilo pravi, da družba ne bo sprejemala tovara iz naših niti za naša pristanišča, dokler se ne znižajo pristaniške takse, ki so zdaj ogromne, približno 30 tisoč za vsak pristanek. Parnik »Princesa Olga« bo opravljaj nadalje progo skozi Split in Dubrovnik, a ne bo sprejemal blaga za trgovino. Blago pa lahko pošiljajo trgovci v ta namen v Trst, odkjer odhaja parnik vsakih 14 dni. To čudo naše trgovine, da naše blago za Egipt, Grško in Palestino pošiljamo na parnike naše proge najprej v Trst, je menda dovolj pomembno, da smemo pričakovati skorajšnjo rešitev konflikta.

Nova avstr.-madjarska trg. pogodba

Med Avstrijo in Madjarsko je bila te dni sklenjena nova trgovinska pogodba, ki določa ceno pšenice, in sicer za q tiske pšenice s kvaliteto 80-81 kg po 20 šilingov, franko meja, ter količino uvoza 2,2 milijona met. centov. V tem kontingentu je pol milijona q moke računeno za 700 tisoč q pšenice. Zunaj kontingenta sprejme Avstrija še 25 tisoč q pšenice in moke na breme turističnega računa in preko tega še 35 tisoč q. Za urejevanje turizma je določen še izvoz madjarskih svinj, masti, pšenične moke, vina, breskev, konj, rži in natrijevega hidrosulfida, kar daje za turistični račun 6 milijonov pengov.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 11. julija ponudbe o dobavi 30.000 kg ovsu. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 23. julija ponudbe o dobavi pločevine, ventilov, termometrov, dinamometrov, nafta-svetilk in bencinskih svetilk; do 24. julija o dobavi orodja, cirkularnih žag; dne 25. julija o dobavi sukanca; dne 26. julija pa o dobavi krp, paste za čiščenje kovin, smirka, stearinskih sveč, glicerina, loja, kaustične sode, bencina, petroleja, strojnega olja, kompresorskega olja, konsistentne masti ter bombaža za čiščenje. —

Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 29. julija t. l. ponudbe o dobavi svinčenih akumulatorjev. —

Hidrografski urad mornarice v Splitu sprejema do 20. julija ponudbe o dobavi tiskarskega papirja. — (Predmetni oglasi z natančnimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Češki hmeljski trg

Iz Zateca prihajajo poročila o pozitivni hmeljske trgovine. Največ se išče blago za izvoz po ceni 1500-1650 Kč za 50 kg, izključno prometni davek. Urad v Zatecu je oznamoval doslej 72.696 bal, to je 96.275 centov po 50 kilogramov, domače vrste.

Letina se je zaradi suše in neviht zelo poslabšala ter bi jo moglo rešiti le mirno vlažnejše vreme.

Bilance

Velikobečkerečka fabrika šecera a. d. Beograd izkazuje v bilanci za l. 1934. ob glavnici 36 milijonov dinarjev 10,3 milijona dinarjev čistega dobička, račun investicij beleži 51,37, dolžniki 5,1, zaloge 43,0, vrednostni papirji 17,1.

Stavbna družba d. d. v Ljubljani izkazuje za leto 1934 nedovršene stavbe z zneskom 23 milijonov, dolžnike 22,7, izgubo 0,8 milijona dinarjev ob delniški glavnici 1,5; rezervni sklad 1,0, upniki 54,3 milijona.

Doma in po svetu

V Klub vladnih poslancev bo baje vstopilo 22 slovenskih poslancev.

Finančni minister je izjavil deputaciji ljubljanskih akademikov, da se zaenkrat ne more odpovedati dohodkom iz šolnine, da pa bo šolnino zelo znižal.

Muslimanskemu kulturnemu društvu »Bratstvo« je uprava Drinske banovine dovolila nadaljnje delovanje, ki mu je bilo pred volitvami prepovedano.

Na bivšega poslanca JNS Leušiča je bil poskušen atentat z dinamitno patrono. — Atentat pa se je ponesrečil.

Za šefa Centralnega presbireja pri predsedništvu vlade je imenovan dr. Kosta Luković.

Novi francoski konzul v Zagrebu gosp. Georges Geuyard je prispel iz Benetk, kjer je doslej deloval, in sprejel svoje posle od dosedanjega konzula, ki je premeščen v Kairo.

Josip Kosler, hišni posestnik in veleposelnik, je umrl v Ljubljani v starosti 69 let. Bil je sin pokojnega notarja dr. Koslerja in nečak Petra Koslerja, ki je izdal prvi zemljevid slovenskih dežel. Bodí mu ohranjen časten spomin!

Dve obrtni razstavi je priredilo ta mesec Društvo jugoslovanskih obrtnikov. Kot prva je bila otvorena pod pokroviteljstvom bana dr. Puca razstava na liceju, v nedeljo pa je bila otvorena obrtniška razstava v Mostah. Obe razstavi sta lepo organizirani in pričata o visoki strokovni usposobljenosti slovenskih obrtnikov.

Pri ponovnih občinskih volitvah v Lukovici je od 1122 volilnih upravičencev glasovalo za listo g. Kernika 624 volilcev, za listo g. Novaka 6 volilcev. Vsi drugi volilci so se volitev vzdržali.

Stavkati so začeli delavci v mariborski tvornici »Kovina«. Stavka okoli 100 delavcev, ki zahtevajo sklenitev kolektivne pogodbe in zvišanje mezd.

V tekstilni tvornici »Triglav« v Kočevju se je zopet začelo mezdno gibanje.

Proti agrarnemu obtožencu Huseinu Kaduču na procesu v Sarajevu je sodišče med razpravo razširilo obtožnico, ker se je izkazal primer, v katerem je prevaril državo za 3,7 milijona dinarjev.

Veliki državni šahovski turnir za prvenstvo se je pričel te dni v Beogradu. Vasja Pire je prvi dan zmagal Kalabarja.

V Splitu je pričel izhajati dnevnik »Primorska pošta«, ki mu je glavni in odgovorni urednik Marko Uvodič.

Grški plebiscit o obnovi monarhije je odgođen na november.

Da zmanjša stroške za nar. obrambo, izpreminja Albanija mnoge svoje vojašnice v šole.

V Tirani je bil aretiran albanski minister za javna dela, ker je tihotapil tobak in tobačne izdelke.

Na komandanta mesta Skadra je bil izvršen atentat. Komandant je bil ubit. Atentat je baje delo bivšega adjutanta kralja Zoga Muharema Barjaktara.

Avstrija bo plačevala Habsburžanom nad 1 milijon šilingov letne apanaže. Cesarica Zita se vrne v kratkem v Avstrijo, dočim ostane nadvojvoda Oton še v tujini.

Nemčija je osnovala tujsko legijo ter je armada v ta namen pozvala vse avstrijske begunce, naj se vpišejo v legijo.

Oba Mussolinijeva sinova, Bruno in Vittorio, sta se prijavila kot dobrovoljca za Abesinijo.

Abesinija je pristopila h konvenciji o Rdečem križu. Cesar sam bo prevzel pokroviteljstvo nad abesinskim Rdečim križem, vse abesinske princepe pa so se prijavile kot članice.

Ameriški turisti se pripravljajo na pot v Evropo v velikih skupinah, tako da je v enem samem dnevu že odpotovalo 25 velikih potniških parnikov.

Največji angleški letalski družbi »Armstrong Sidelay« in »Hauker« sta se združili, nakar se jima je pridružilo še nekaj manjših tvrdk. Novo podjetje »Hauker Sodelay Aircraft Comp« ima 2,75 milijona funtov kapitala.

Pod protektoratom prosvetnega komisarjata je bila v Moskvi velika ameriška modna revija. Dočim je preje veljalo kot osnovno načelo za žensko modo, da je čim bolj enostavna in praktična, se sedaj zopet gleda v prvi vrsti na eleganco. Komunistična načela tako polagoma propadajo pod silo življenja.

Na poskusnem letu je padlo letalo tvrdke Siemens v Berlinu na streho peteronadstropne hiše, prebilo streho, nakar je eksplodiral bencin. Vseh šest potnikov in dva stanovalca hiše je bilo ubitih, več oseb pa je bilo ranjenih. Hiša je pogorela.

3. mednac. hranilniški kongres v Parizu

Ako se v državi, kjer se gospodarsko stanje izraža v pretirani obrestni meri in posebno še v času težkih kriz pokaže, da je potrebna intervencija države na tem polju, potem ko so vsa druga sredstva izčrpana, tedaj naj se ta intervencija izvaja dogovorno s hranilnicami in naj preneha takoj, ko preneha vzrok, ki jo je povzročil.

VI. — Glede določitve obrestne mere smatra kongres da se mora ta določiti glede na skupnost obrestnih mer, ki so v veljavi v dotičnih državah, kjer delujejo hranilnice.

VII. — Ker je stabilnost obrestne mere v korist vlagateljev eden izmed bistvenih pogojev za razvoj štednje, priporoča kongres hranilnicam, naj nudijo svojim vlagateljem stalne obresti, določene periodično in vnaprej, in kolikor mogoče neizpremenljive.

VIII. — Proglašajoč splošno koristnost enotne obrestne mere v korist vseh vlagateljev brez razlike, sprejema kongres vendarle na znanje navedbe hranilnic, ki nudijo svojim vlagateljem po višini vloge različne obrestne mere. Smatra, da utegne biti za določene hranilnice koristno sprejemanje vlog, za katere veljajo posebni predpisi glede njihove višine, njihovega izplačevanja in obrestovanja.

Četrta tema, »Hranilnice in življensko zavarovanje« je postala aktualna šele v zadnjem času. Tu gre zlasti za

kombinacijo štedenja z življenskim zavarovanjem, ki so jo v zadnjih letih poskušali uvesti pri raznih denarnih zavodih v sporazumu z zavarovalnicami. Stavbne hranilnice se na tem kongresu niso obravnavale. Tema bo vsekakor prišla do veljave pozneje.

Hranilnice in življensko zavarovanje

Zaradi sorodnosti med obema oblikama skrbi za bodočnost, t. j. med štednjo in življenskim zavarovanjem, nalaga III. Mednarodni hranilniški kongres Mednarodnemu inštitutu za štedenje, da prouči pogoje, ob katerih bi se moglo uvesti sodelovanje obeh panog skrbi za bodočnost.

III. Mednarodni kongres za štedenje prosi Mednarodni inštitut za štedenje, da predloži rezultat svojih študij prihodnjemu kongresu.

Zadnja tema izhaja iz prepričanja, da je najlaže vcepiti važnost štedenja že v mladosti, ko je mladina še zbrana v šoli in tudi sicer najbolj dostopna dobrih naukom, dočim je sicer pozneje težko poučevati odrasle ljudi o teh, za celotno narodno gospodarstvo in državo tako važnih vprašanjih. Zato se mora mladina vzgajati k rednemu življenju in štedenju že v osnovnih šolah, za kar bo treba izdelati potrebne učne knjige in propagandni material. Dočim naj bi državni odbori za štedenje, kakršni že delujejo v raznih državah (Poljska), izdelali to gradivo, naj bi ga učitelji v okviru pouka širili med mladino.

Kolikor se v naši državi ne osnujejo posebne šolske hranilnice, kakršne delujejo prav uspešno na Poljskem in

Švedskem, naj se vsaj mladina teoretično vzgaja k štedenju, čeprav je seveda želeli, da se teorija zveže s prakso. Za to naj služijo predavanja v šolskem radiu, proslava svetovnega praznika štednje, predstave propagandnih filmov v kinu, katerih so delegati v Parizu videli nad deset, nagradne šolske naloge o štedenju itd.

Najtesnejši stik med šolsko mladino in hranilnicami se vzdržuje na Švedskem, kjer izdaja hranilniška zveza svoj mesečnik za mladino »Lykoslantenc (Zemlja sreče)« v nakladi 450.000 izvodov! Češkoslovaška hranilniška zveza računa s tem, da je treba vzdrževati najboljše stike z vlagatelji samimi in izdaja v ta namen časopis »Spošitelni besedy«, ki se tiska v nakladi do 160.000 izvodov in velja izvod le 20 vinarjev. Tudi v Jugoslaviji bo treba misliti na izdajanje takega časopisa, ki bi informiral vlagatelje o stanju hranilnic in njihovih nalogah ter o delu za napredek gospodarstva.

Kaj se da storiti na polju propagande, je nazorno pokazala razstava za časa kongresa v prostorih Maison de la chimie-Centre Marcelin Berthelot, kjer je zboroval tudi kongres. Ta razstava je pokazala pred vsem, kako bogat propagandni material za štedenje imajo v drugih državah, in kaj bi se dalo napraviti tudi pri nas, in sicer z razmeroma neznatnimi sredstvi. Ni skoraj reklamnega sredstva, ki bi se ne dalo porabiti za pouk najširših plasti naroda o pomenu hranilnic, štedenja obče in v zvezi s tem o važnosti zbiranja narodnega kapitala, ki je prvi pogoj za gospodarsko neodvisnost vsake države. Zato bi bilo želeli, da se tudi pri nas ukrene vse potrebno za to, da bo zavest o pomenu narodnih prihrankov prodrla v vsako hišo.

(Dalje prih.)

Za prodajo mesnih izdelkov in masti na provizijo, iščem

mestne agente,

agilne trgovaške moči. Eventualno rajoniranje ni izključeno. Poudarbo poslati z navedbo zahtevkov in drugih v poštev prihajajočih podatkov (premoženjsko stanje, jamstvo i. t. d.) na

Jos. Benko, Murska Sobota

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in peccni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Naročaito in širite
„TRGOVSKI LIST“

TVRDKA IVAN PERDAN NASLEDNIKI
V LJUBLJANI naznanja pretužno vest, da je gospa

MARIJA PERDAN roj. Lenček

vдова po gosp. Ivanu Perdnu, ustanovitelju firme, izdihnila svojo blago dušo.

Blagopokojno spremimo v sredo, dne 10. t. m. ob pol 4 popoldne k večnemu počitku.

Ohraniti jo bomo v trajnem, častnem spominu.

V Ljubljani, dne 9. julija 1935.

KLISARJE
vseh vrst po fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATROVA 13

Marijanca Hieng, roj. Perdan, javlja v svojem in v imenu vsega sorodstva, da je vzel Bog k Sebi njeno preljubo, zlato mamico, oziroma predobro babico, prababico, taščo, teto in svakinjo, gospo

Marijo Perdan roj. Lenček

Pogreb bo v sredo, dne 10. t. m. ob pol 4 popoldne, iz hiše žalosti, Krekov trg št. 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 8. julija 1935.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

preporoča
špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno

rudninsko vodo

Lesna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!